

ДЕНЯТ НА БЛАГОДАРНОСТТА И ДОЛИНАТА НА ПЛАЧА

от Радостин Марчев

Миналата неделя ние празнувахме Денят на благодарността. В страни като САЩ той дори е национален празник. Има една интересна история за неговият произход там. Когато първите пилигрими пресекли океана те слезли на брега на Новия свят изтощени и полумъртви от глад. Докато се чудели как ще оцелеят от храстите изскочила една дива пуйка. Без да се колебаят те я застреляли, след което си приготвили вкусно ядене и благодарили на Бога. Оттогава всяка година на тази дата американците празнуват това. Цялото семейство се събира на празничен обяд, на който се поднася пуйка.

Преди няколко години когато живеех и работех в САЩ около денят на благодарността една позната жена преди да се захване с готвенето на пуйката подхвърли: “Добре, че от храстите не изскочил бизон.”

Но денят на благодарността не започва от Америка. За да видят неговото начало християните могат да се обърнат към Стария Завет – към празника на първите плодове. Всяка година през събирането на реколтата евреите носели първите плодове като дар и благодарност на Бога. Нашата практика да украсяваме амвона и църквата с тях начин идва от този древен еврейски празник. Бог дал този празник на евреите, за да могат да си спомнят за Неговата вярност и грижа, че всяка година Той снабдява това, от което те се нуждаят и че никога не забравя и не ги оставя. Това е, което ние изразяваме с този празник.

И истината е, че ние имаме за какво да благодарим. Има толкова много неща, които приемаме за даденост, а които всъщност са един подарък от Бога. Повечето от нас са се родили здрави, без физически и умствени недъзи. Много години подред Бог ни е пазил от инциденти. Бог ни е дал способности, с които можем да посрещаме нуждите си. Когато работният ни ден свърши имаме дом, в който да се приберем и храна, която да сложим на масата. Имаме семейства, роднини и приятели, които са едно истинско богатство.

Знаете ли, има много неща, за които ние можем да благодарим, но вместо това ние роптаем.

Тази година моята по-голяма дъщеря Зорница тръгна на детска градина. Всяка сутрин ставам половин час по-рано и започва една голяма борба, за да я измия и облека. Понякога се ядосвам и ми иска да поспя още малко защото знам, че ме чака труден работен ден. Но, знаете ли, подозирам, че

когато след няколко години тя порасне и няма да има нужда да я приготвям за училище или когато напусне дома ни и поеме по свой път тези сутрини ще ми липсват много. Ще искам да си ги върна, да прекарам още веднъж време с малката си дъщеря, но няма да мога. Това време е един подарък от Бога, но често аз не го оценявам.

Много хора се оплакват от своите родители. Смятаме, че само ако не са се отнасяли с нас прекалено строго или пък ако бяха по-строги щяхме да имаме по-голям успех в живота. Обвиняваме ги за техните недостатъци, заради които смятаме, че сега плащаме ние. И повечето родители със сигурност имат слабости и недостатъци. Но опитайте се да си представите живота без родители – без никой, който да се грижи за вас, да ви обича, да ви дава семейство и често да слага вашето добро пред своето собствено. Смятате ли, че щяхте да сте по-добре, по-щастливи и по-добре реализирали се ако бяхте израснал в социален дом? В нашата църква има такива хора – можете да поговорите с тях и съм сигурен че след това ще намерите още една причина, за която да благодарите.

Ние българите постоянно се оплакваме в колко лоша страна живеем. Не че нямаме основание, но често ние забравяме колко много хора живеят много по-зле от нас.

Знаете ли, че повече от 3,5 милиарда души по света живеят с по-малко от 2 долара на ден? Знаете ли, че на всеки 15 секунди умира дете заради болести причинени от липса на чиста вода? Знаете ли, че дневната порция храна за много хора в Африка съдържа по-малко хранителни вещества от дневната порция, която даваме на кучетата си? Знаете ли, след втората световна война България не е участвала във военни действия, но за това време войните по света са взели близо 100 млн. жертви?

Можем да смятаме, че живеем в лоша страна, но не казвайте, че няма за какво да благодарим понеже живеем в България.

И освен всичко това сигурен съм, че всеки християнин има причини да благодарни на Бога за някои специални случаи, когато Той се е намесвал в неговия живот и когато явно е виждал Божията помощ идваща точно навреме. Затова от време на време ние провеждаме в църква т. нар Благодарствени служби – време когато можем да споделим какво Бог е направил. И когато най-различни хора – богати и бедни, учени и необразовани, говорещи гладко и запъващи се – пристъпват напред и споделят големи и малки неща, с които Бог е работил в живота им, всяка година отново и отново оставам поразен от осъзнаването колко причини имам да казвам „Благодаря” на Бога и колко недостатъчно го правя.

Но ние всички знаем, нещата в живота не винаги са добри и не всичко е цветя и рози. Често вместо да се радваме на Деня на благодарността ние вървим през долината на мрачната сянка. Нашият свят, а понякога и самите ние се срещаме със страшни трагедии. Нека да ви разкажа една история[1].

Адам Ланза е 20 годишен американски младеж, който живее в града Нютаун, щата Кънектикът. Преди година родителите му са се разделили. Той е останал с майка си е прекъснал всякакви връзки с баща си и брат си. Още в ранна възраст Адам показва симптоми на синдрома на Аспергер – особена форма на аутизъм – но въпреки това се справя добре в училище и след това в университета където има отличен успех. Майка му има много добра работа и печели по 25 000 \$ месечно, така че не му липсва нищо.

Сутринта на 14 Декември, 2012 Адам Ланза се събужда рано. Той отива до сейфа за оръжие, който майка му държи незаключен и взема оттам една полуавтоматична пушка и 2 пистолета заедно с много муниции. Отива в стаята на майка си и докато тя спи я застрелва 4 пъти в главата. След това се качва на колата си и кара до старото си начално училище. Вратата е заключена, но той изстрелва един куршум в ключалката и влиза.

Привлечени от изстрела директорът на училището и един психолог напускат конферентната зала където се намират в момента и изтичват да видят какво става. Адам ги застрелва и двамата и продължава навътре в училището. Той влиза в първата класна стая и застрелва учителката, един друг помощен учител нает само преди седмица и целия клас от 14 деца. Когато по-късно пристига полицията тя открива, че всяко дете е застреляно поне 2 пъти, а едно цели 11 пъти. Едно малко момче е все още живо. То умира в линейката на път за болницата. Остава живо само едно момиче, което се престорило на умряло. Когато накрая излиза от сградата то отива при майка си първите й думи са: „Мамо, аз съм добре, но всичките ми приятели са мъртви.”

В следващата класна стая учителката скрива своите 20 ученика в килера и шкафа и се опитва да обясни на Адам, че децата са в друга стая. През това време шкафа се отваря и няколко уплашени деца се опитват да избягат. Ланза застрелва 6 от тях и докато презарежда още 6 успяват да избягат от училището. По-късно тялото на учителката е намерено върху една купчина детски трупове сякаш се е опитвала да ги защити.

През това време всички в училището разбират, че вътре става нещо страшно и се обаждат на полицията. Тя пристига само след 10 минути и нахлува в сградата. Тогава Адам Ланза просто сменя мишената и се застрелва в главата. До този момент той е изстрелял 154 куршума

убивайки 12 момичета и 8 момчета на възраст 6 или 7 години и 6 преподавателя.

И до днес никой не знае защо.

Когато се случи нещо подобно се появяват редица въпроси. Как можем да бъдем благодарни когато се случват такива неща? И как можем да вместим Бога в свят, в който се случват подобни неща? Един Бог, Който допуска това или не е всемогъщ или не е добър.

Това са най-трудните въпроси за християнската вяра. Ние можем да бъдем сигурни, че хората ще ни ги задават и аз искам да ви помоля – не бягайте от тях, мислете сериозно и отговаряйте честно. Не се опитвайте да покажете, че знаете всичко – защото ние не знаем всичко и не разбираме много неща. Не се опитвайте също така да давате прости отговори в черно и бяло – понеже на тези въпроси няма такива отговори.

Самият аз трябва да призная, че не зная много и далеч не разбирам всичко. Все пак аз днес искам да кажа накратко 4 неща като съвсем умишлено поставя един до друг християнския ден на благодарността и долината на мрачната сянка.

1. Ние можем да задаваме въпроса защо и да се възмуцаваме от несправедливостта на това, което се случва единствено ако гледаме на света с очите на християнин. Ако няма Бог или Бог не е добър въпросът “Защо?” става напълно безсмислен.

Понякога дори трагедиите и злото, с което се сблъскваме по един странен начин утвърждават вярата в Бога.

Дезмънд Туту е първият чернокож архиепископ на ЮАР, който живее по време на режима на апартейда. Когато последният пада и Нелсън Мандела за един ден излиза от затвора, за да седне на президентския стол има опасност в страната да се разрази кървава баня водена от желание за отмъщение. Правителството прани нещо много смело – създава т. Нар. Комисия за примирение. То дава възможност на всеки участвал в братоубийствената борба да признае престъпленията си публично, което му гарантира сигурна и пълна амнистия. Ако след определен срок това не е направено или някой е излъгал за своите престъпления той ще бъде преследван с цялата строгост на закона. Дезмънд Туту е се оказва председател на комисията^[2]. Цели 2 години той слушал разкази за невероятни жестокости. Слушал как хората подкрепящи режима пребивали до безсъзнание и след това застрелвали в гръб протестиращите. Слушал как хората от съпротивата слагали „огърлици” на враговете си – стари

автомобилни гуми напоени с бензин и ги запалвали живи. И резултатът от слушането на всички тези ужаси бил неочакван. Вместо да убие вярата му това я засилило. Признанията го убедили, че извършителите на престъпления са морално отговорни, че и доброто и злото са истински реални и важни „понеже тази вселена е създадена по такъв начин, че ако не живеем в съгласие с нейните морални закони ние плащаме скъпа цена за това.”

2. Дори трагедиите ни напомнят, че зад тях се крие подарък, за който можем да благодарим.

Джон Клейпул е епископален свещеник, чиято 8 годишна дъщеря се разболява от левкемия В продължение на 18 месеца той се бори за живота ѝ. Прави всичко, което му идва на ум. Отива при най-добрите лекари, обръща се към проповедници, които твърдят, че имат дарба на изцеление, събира вярващите да се молят за нея. След това тя умира.

Джон Клейпул казва, че намира емоционално облекчение едва след като осмисля и приема, че няма да получи нищо от нещата, за които е мечтал – дипломирането на дъщеря му от колежа, радостта да я поведе към олтара на нейната сватба, внуците. И тогава той разбира, че нейният живот е бил чисто и просто един подарък, подарък, който е бил отнет преждевременно, но подарък.

Ето какво казва той на едно събрание на хора претърпели трагедии: „Аз съм тук, за да ви кажа, че това е единственият път надолу от планината на загубата. Не казвам, че тази перспектива прави нещата лесни понеже това не е така. Но аз мога да ги понеса когато си напомням, че Лаура беше един подарък, нещо, което нито съм заслужил нито имам право да изисквам. И когато си напомня, че правилното отношение към един подарък, дори когато той е бил отнет, е благодарност, аз съм по-способен да се опитам да благодаря на Бога за това, че изобщо някога все пак съм я имал.

Макар да е много, много трудно аз давам най-доброто от себе си, за да науча това. Навсякъде навъдето се обърна съм заобиколен от спомени за нея – нещата, които сме правили заедно, нещата, които тя е казала или обичала. И в присъствието на тези спомени аз имам две алтернативи: да гледам на факта, че дъщеря ми е била отнета и да бъдат разнищен от скръб, че тя си е отишла или да се фокусирам върху чудото, че тя все пак преди всичко ми е била дадена и да бъда благодарен, че сме споделяли живота си, макар че този живот е бил отнет твърде преждевременно.”

Ние всички знаем, че когато нещо или някой ни е отнето това боли. Понякога боли ужасно. Но ако попитаме човек преживял трагедия дали

предпочита никога да не е имал това, което му е било отнето като по този начин болката му е спестена, повечето хора отговарят с “Не.” И това ни показва, че болката и загубата може да дойде единствено понеже преди това ние сме получили един още по-голям подарък – подарък, за който нямаме право да претендираме или да изискваме, но който въпреки това ни е бил даден.

3. На трето място като християни ние трябва да се обърнем за отговор на тези въпроси към Исус Христос. Но когато направим това виждаме нещо странно: – Христос не се опитва да им отговори. Той не се занимава с философски обяснения на това защо се случват трагедиите или как може един добър Бог да ги допуска. Той прави нещо съвсем различно. Христос изцелява болните, възкресява мъртвите и дава надежда на тези, които са я изгубили. В синагогата в Назарет Той приема за Свой манифест думите на пророк Исаия: *“Духът на Господа е на Мене, Защото Ме е помазал да благовестявам на сиромасите; Прати Ме да проглася освобождение на пленниците, и прогледване на слепите, да пусна на свобода угнетените, да проглася благоприятната Господна година.”* Това е първата проповед на Исус, която евангелист Лука записва. И след това в останалата част от своето евангелие той разказва как Христос осъществява тези думи на практика.

Евангелист Йоан подхожда към същата идея чрез една различна история. Докато вървят по пътя учениците виждат един човек, който се е родил сляп. Те отиват при Христос и Го питат: *“Защо този човек се е родил сляп? Поради свой грях или поради грях на родителите си?”*

Ако забелязвате това е точно въпросът, за който и ние питаме: Защо се случват трагедиите? Защо Бог ги позволява?

А какъв е отговорът на Христос? От една страна Той не казва нищо, а от друга казва всичко, което е нужно. Той изцелява човека и му връща зрението.

Пророк Исаия пише: *„Не знаеш ли? не си ли чул, Че вечният Бог Иеова, Съзателят на земните краища, Не отслабва и не се уморява? Неговият разум е неизследим.”* (Исаия 40:28). Аз нямам достъп до ума на Бога. Предполагам, че Той дори не се опитва да ни обяснява защо някои неща се случват така, а не иначе понеже няма никаква възможност да разберем.

Вместо умът Бог ни разкрива сърцето Си. В Стария Завет четем как Бог описва Своите отношения с Израел: *„Наистина те са Мои деца....Във всичките им скърби Той скърбеше.”* (Исаия 63:8-9). Псалмистът може без капка съмнение да каже: *„Ти си преброил скитанията ми; Турил сълзите*

ми в съда Си; Не са ли те записани в Твоята книга?” (Псалм 56:8). В НЗ виждаме Исус да става човек и да поема нашия товар върху Себе Си. Виждаме Го да плаче на гроба на Лазар заради смъртта на приятеля Си и след това да го възкресява от мъртвите. Накрая Го виждаме съвсем буквално да кърви и да умира за нас на кръста.

Защо Бог допуска по света да се случват зло и трагедии аз не мога да отговоря докрай убедително. Но какво е отношението на Бога към моето страдание и болка аз знам много, много добре. И това ми помага макар да не разбирам всичко, което прави да Му се доверя като на един Баща.

4. Мисля, че можем да кажем дори нещо повече. На нашите благодарствени служби ние често чуваме как хора са получили отговор на своите здравословни, финансови или междуличностни проблеми. Но в християнството има нещо много повече от това как Бог е посрещнал личните ми нужди. През XI век Анселм от Кентърбъри определя Бога както най-великото нещо, за което човек може въобще да мисли отреждайки Му по този начин мястото на най-висшето благо. Деветстотин години по-късно Е. Тоузър казва, че разстоянието между херувима и червея е несравнимо с разстоянието между Твореца и творението. И все пак християнското откровение ни разкрива, че целта на Бога е да ни обвърже със Себе Си за цялата вечност чрез връзките на една себераздаваща се любов. Ние виждаме движението към тази цел в цялата библейска история, разказвана в Стария и Новия завет и кулминираща в Исус Христос. В и чрез Христос ние не просто получаваме помощ и подаръци – ние получаваме Самия Бог. Във Въплъщението получаваме Неговата природа, която се свързва неразделно с нашата, на кръста получаваме Неговата смърт за нашето спасение, при Възкресението получаваме Неговия живот, победил смъртта, в Господнята вечеря получаваме Неговото тяло и кръв, при новородението Бог заживява в нас чрез Светия Дух, в Църквата ставаме „части от Неговото тяло” (Ефесяни 5:30). Калвин чудесно отразява тази истина, когато пише: „Защото ние очакваме спасение от Него, не понеже Той ни се явява отдалеч, а понеже ни прави, присадени към Неговото тяло, да станем участници не само на всички Негови облаги, но и на Самият Себе Си...Христос ти е бил даден до такава степен с всичките Си облаги, че всичко Негово е станало твое, ти си станал част от Него, наистина едно с Него...Той не само се прилепва към нас чрез една невидима връзка на общение, но с едно прекрасно общение ден след ден, Той все повече става едно тяло с нас, докато стане напълно едно цяло с нас.” (Институти 3.2.24). Няма нищо повече и нищо по-голямо, което Бог може да ни даде от това, което вече ни е дал – Самият Себе Си. Това е нашият ден на благодарността, който започва отгук и продължава през цялата вечност.

Ние живеем в един паднал свят и затова нашият живот на тази земя винаги се намира някъде между двете крайности на Денят на благодарността и долината на мрачната сянка. Но, както говорихме преди няколко седмици, ние сме хора, които могат да имат надежда. Надежда в Христос, Който влиза в този свят и казва: *“Аз победих света.”* Надежда, че по начин, който не разбираме Той води света към *“ново небе и нова земя,”* в които *“няма да има повече плач, нито смърт, нито болка – първото премина.”* Надежда, че дори когато преминаваме през болка и скръб *“всичко съдейства за доброто на тия, които обичат Бога и са призвани според Неговото благо намерение.”*

Това е надежда, с която може да се живее. Аз зная, че някои от хората тук в момента вървят през долината на мрачната сянка. На останалите по едно или друго време ще им се наложи да стъпят в нея. Но като християни ние можем да се хванем за думите на псалмиста, че *“минавайки през долината на плача ние ще я преобърнем в място на извори и есенния дъжд ще я покрие с благословения”* Защото макар да не ни обяснява защо нещата се случват по този начин Бог отказва да стои далечен и безучастен. В Христос Той Сам влиза в тази долина и преминава през нея, за да ни изведе от другия ѝ край. Така дори в скръб и болка ние все още можем да бъдем благодарни. Това е евангелието, благата вест, която ние имаме. Дръжте я здраво и когато излезете от тази църква я занесете на хората, които са изгубили надежда.

[1] Следващите параграфи са заимствани много близко от книгата на Philip Yancey, *The Question That Never Goes Away: Why?* Zondervan, 2014

[2] Виж неговата книга *No Future Without Forgiveness*, Image, 2000